

את המושגים - **הפרטה, ריכוזיות, בר השגה, מיסוי עקיף, טייקונים, שוק חופשי ותחרות** אנחנו שומעים הרבה בשבועות האחרונים. אם העם רוצה צדק חברתי בזה צריך לעסוק. המחאה החברתית עוסקת באיכות חיינו היום ואולי כדאי שנשים לב גם לעתיד שנדמה לנו שהוא רחוק.

איך כל המושגים האלו באים לידי ביטוי במערכת החסכון הפנסיוני שלנו ואיך זה מתחבר למחאה?

מערכת הפנסיה בישראל **הופרטה** לחלוטין והחל מ-2004 כל ההפרשות הפנסיוניות שלנו נעשות לחברות ביטוח פרטיות. למה זה משנה לנו?

- כי האחריות לעתיד הכלכלי שלנו בזקנה הועברה אלינו. המדינה כמעט ואינה אחראית לגורל הזקנים (למעט קצבת זקנה של ביטוח לאומי והשלמת הכנסה למי שעומד במבחן ההכנסה).
- כי החסכונות הפנסיוניות שלנו מנוהלים ברובם **בשוק ההון** והסיכון הוא על החוסכים. קיבלנו כבר הדגמה לתנודתיות של השוק ב-2009.
- כי מלווים את החסכונות שלנו לפנסיה באמצעות אגרות חוב **לטייקונים** שלא תמיד 'מצליחים' להחזיר אותם. הסדרי החוב האלו המוכרים גם כ'תספורת' משפיעים על הרווחים של החסכון שלנו.
- כי למרות הרגולציה-הפיקוח על חברות הביטוח וקרנות הפנסיה אנחנו משלמים דמי ניהול שערורתיים על הזכות לחסוך לפנסיה. דווקא אלו שהכנסות שלהם קטנות יותר משלמים את המקסימום.
- כי **בשוק חופשי** למי שיש יותר יש לו גם יותר כוח מיקוח ומצליח להשיג תנאים טובים יותר. אגב-דמי הניהול גורמים לנו להיפרד מ-19% מהחסכון שלנו.

- כי לכאורה יש **תחרות** במערכת הפנסיה - אבל בפועל 97% מכלל החסכונות מרוכזים אצל חמש חברות ביטוח גדולות. החברות אכן מתחרות ביניהן על הצטרפות של ארגונים גדולים או בעלי שכר גבוה, אך מי שמשתכר מעט מחוזר פחות.

כל אלה גורמים לכך שאנחנו יודעים כמה אנחנו שמים כל חודש אבל יודעים הרבה פחות כמה יהיה לנו כשנהיה זקנים. כנראה **שפחות מדי**.

מדברים עכשיו על דיור **בר השגה**. אלטרנטיבות לדירות שעולות מאות אלפי שח. ומה עם הפנסיה שלנו? היא **ברת השגה?** כדי להגיע ל'קצבת המטרה' - 4200 שח, הסכום שהמדינה חושבת שכדאי שיהיה לנו בזקנה - עלינו לצבור כ-800 אלף שח!

מצד אחד התחייבויות ענק למשכנתא או שכר דירה ומצד שני צריך גם חסכון ענק לזקנה. טבעי שבשיח החברתי היום הנושא של הפנסיה לא במרכז למרות שהוא קריטי. אנחנו דוחים למחר את מה שלא מצליחים לעשות היום. העשירים לא צריכים להיות מוטרדים, ההון והרכוש שלהם מסיר את תלותם בחסכון הפנסיוני הייעודי. אבל מי שמשתכרים שכר מינימום לא יצליחו להתקרב אפילו לקצבת המטרה. ב-30 שנות עבודה יצליחו לחסוך עבור קצבה של כ-1600 שח*. ואז.. יפסידו גם את האפשרות לקבל השלמת הכנסה של ביטוח לאומי. כבר אמרנו שהמדינה משחררת עצמה מהבטחת הזדקנותנו בכבוד?

אז מה אפשר וצריך לעשות?

- להעלות את קצבת הזקנה ל-25% מהשכר הממוצע במשק (כיום הקצבה היא 16% מהשכר הממוצע).
 - להחזיר את אחריות וערבות המדינה על חלק מהחסכונות הפנסיוניים.
 - א. על ידי הגדלת האפשרות של הקרנות לרכוש אגרות חוב מדינה שתשואתן מובטחת, במקום 30% מהנכסים היום ל-70% מהנכסים.
 - ב. לאפשר חסכון פנסיוני נטול דמי ניהול לבעלי הכנסות נמוכות במסגרת הביטוח הלאומי או גוף ממשלתי שיוקם לצורך זה.
 - ג. להפסיק את התקשרות המדינה עם חברות כח אדם ולהעסיק ישירות את העובדים וכך לדאוג גם לשכר הוגן וגם לפנסיה שלהם. כשהמדינה מעסיקה יזמים ויזמיות שלא תתכחש ליחסי העבודה איתם ולא תפטור עצמה מאחריות גם לפנסיה שלהם (כמו במקרה המטפלות של המשפחתונים).
- אמרנו כבר פנסיה חובה? חובה על המדינה לדאוג לפנסיה של תושביה.**